

these en exclusiviteit. Alleen het Woord Gods als puur Woord, als „donum purum” komt over de Todeslinie heen: het gericht is de keerzijde van de genade. Zoowel Calvijn als Overbeck en Nietzsche kunnen dienst doen in hun gevarieerde kritiek om iets van deze „Linie” te doen zien.

Dit alles heeft beteekenis voor de eschatologie.

Of juist: dit alles is Barth's eschatologie: het gericht over al het tijdelijke. In dit absolute gericht is het „eschaton” gegeven: hic et nunc. Eschatologie is voor Barth niet een „leer” der laatste dingen, zooals we die b.v. in Bavinck's dogmatiek aantreffen. Al de fiolen van zijn toorn stort Barth uit over de oude eschatologie, waarbij deze werd tot een „harmloses eschatologisches Kapittelchen am Ende der Dogmatik” ¹⁸⁾.

„Christentum das nicht ganz und gar und restlos Eschatologie ist, hat mit Christentum ganz und gar nichts zu tun”. Deze gedachte vinden we tot op zekere hoogte gestabiliseerd in den 2en druk der Römerbrief. Tusschen den eersten en den 2en drukschreef Barth over Overbeck, den vriend van Nietzsche, die de theologie vaarwel had gezegd en door zijn kritiek op het cultuurchristendom Barth ten zeerste heeft geboeid ¹⁹⁾. Vanaf dat oogenblik zien we voortdurend twee werelden botsen: de wereld van God en onze verdorven tijdelijke wereld. De relatie tusschen beide is niet horizontaal, maar slechts verticaal te fixeeren.

De eschatologische grens heeft niets te maken met een ijsijdverwachting of met de een of andere catastrofe, maar is de eeuwigheidsgrens nu. Als Barth handelt over de Auferstehung der Toten in 1 Corinthe 15, dan roept hij uit: „Die Toten! das sind wir” ²⁰⁾.

Z'n eschatologie wordt in de eerste phase geheel beheerscht door de idee der tijdloosheid. De opstanding is geen gebeurtenis in onze horizontale geschiedenis, maar valt samen met de parousie. „Will das unnütze Gerede von der „ausgebliebenen” Parousie denn gar nicht aufhören? Wie soll denn ausbleiben was seinem Begriff nach überhaupt nicht eintreten kann?” ²¹⁾.

Niet ten onrechte heeft Holmström Barth verweten, dat bij hem „die Parousie nur als zeitloses Symbol für den unendlichen Ewigkeitsernst in jeder existentiellen Situation” realiteit bezit ²²⁾. Er blijft geen plaats over voor een „zin” in de horizontale geschiedenis, want elke kultuuroptimistische visie op de historie en elke rationeele of irrationeele zingeving miskent den ernst van het gericht, van het absolute „Nein Gottes”.

Elk moment der historie ligt even dicht bij de eeuwigheid, die als een ring al het tijdelijke in het gericht omvat. Barth kan dan

¹⁸⁾ BARTH, *Römerbrief*, pag. 484.

¹⁹⁾ Zie voor de relatie tusschen BARTH en OVERBECK: HANS SCHINDLER, *Barth und Overbeck*, Ein Beitrag zur Genesis der dialektischen Theologie im Lichte der gegenwärtigen Situation, 1936.

²⁰⁾ BARTH, *Die Auferstehung der Toten*, 1924, pag. 60.

²¹⁾ BARTH, *Römerbrief*, pag. 484.

²²⁾ HOLMSTRÖM, a. w. pag. 241.